

Minnesanteckningar Politiskt Forum Skagerrak

7 november 2024, RS Noatun, Horten

Närvarande:

Medlemmar

- Dag N. Christoffersen, Vestfold fylkeskommune
- Arnstein Koch-Engebretsen, Østfold fylkeskommune (vara/ersättare)
- Bjørn Rudborg, Telemark fylkeskommune
- Lavrans Kierulf, Buskerud (vara/ersättare)

Observatör

- Mikael Cullberg, Länsstyrelsen i Västra Götalands län

Tjänstepersoner

- Stein Erik Fjeldstad, Vestfold fylkeskommune
- Tore Øystein Strømsodd, Vestfold fylkeskommune
- Kari Rime Engmark, Akershus fylkeskommune
- Ellen Marie Forsberg, Østfold fylkeskommune
- Fredrik Solberg Gulløy, Telemark fylkeskommune
- Janne Buhaug, Buskerud fylkeskommune
- Bjørn Horten, Buskerud fylkeskommune
- Andreas Catoni, Västra Götalandsregionen
- Cecilia Nilsson, Svinesundskommittén
- Lars Nejtgaard, Svinesundskommittén (noterar)
- Anja Lillerud, Svinesundskommittén

Föredragshållare/inbjudna (närvarande till och med §10)

- Bjørn Winther Johansen, Hvaler kommune
- Linnea Sjögren, Svinesundskommittén och företagare Catxalot
- Even Moland, PhD Institute of Marine Research, Flødevigen Marine Research Station
- Håvard Hornnæs, Statsforvalteren i Østfold, Buskerud, Oslo og Akershus

Innledning & velkommen

1. Anders Westrum Økstad presenterade reddningsselskapet Noatun.
2. Mötesordförande Dag N Christoffersen, Vestfold fylkeskommune, hälsade välkommen till dagens möte.
3. Kort presentationsrunda runt bordet.
4. Kort orientering av det marina nuläget i de fem fylkeskommunerna, Västra Götalandsregionen samt Länsstyrelsen.

Telemark

- Akvakultur/vattenbruk – Rjukaner i oppstart/innkørimgsfase. Oppdrett av smolt i ulike aldrar, gammelsmolt er mer motståndskraftiga mot lakselus. I övrigt inga söknader på fisk eller annat i havet. Havbeite en mulighet i Telemark, også i vernesoner, men ikke noen enda.
- Tråling i hvernezoner er tilladt, Vært problematisert i medier i Agder og Vestfold, skader på sjøbunnen grunnet tråling.
- Felles renseanlegg for Grenland med mulig plassering på Frier Vest.

Vestfold

- Klima och miljödirektoratet fått oppdrag att etablera null-fiskeområden i de två nasjonalparkerna.
- Ny miljøförordning för lantbruk från 2025.
- Renseanlegg för kommunerna i Vestfold. Horten, Tönsberg, Ferder med flera samarbeitar o möjligt større felles renseanlegg.
- Oslofjordsatsning om 2,7 mkr: 23 projekt, ex. spøkelsetajning, rense vassdrag.

Buskerud

- Drammensfjordens tilstand er enda dårligere enn Oslofjorden – tiltak for å bedre miljøtilstanden i fjorden er på agendaen – bl.a. redusere tilførsel av næringsstoffer fra kommuner og landbruk
- Har gitt midler til en forstudie for å se på hvilke næringsutviklingsmuligheter som kan være mulig i fjorden
- Landbasert oppdrett er muligheten for Buskerud
- Upstream i Hallingdal arbeider med et av Norges største oppdrettsanlegg for regnbueørret – skal bli et utstillingsvindu for bærekraftig matfiskoppdrett i Norge

Akershus

- Oslofjorden är mycket viktigt för politikerne i Akershus. Totalt 50 ulike Oslofjord-prosjekter har fått støtte fra Akershus. Klima och fjorden är integrerat i alla satsningar. Regionala miljøkrav har utökats till lantbruket. 15 mkr utdelad till marin næring, avløp, næringsutveckling, platsforurensning, marin dyrkning.
- Akvakultursöknader: finns intresse för marine nyttehavner.

Østfold

- Marin næringsutvikling i Østfold og Follo er et prosjekt under planlegging og eies av Hvaler kommune. Se Bjørn Winther Johansen presentation senere i programmet
- Akvakultur: en spennende søknad om stor anleggning av tunikater, ved Hvaler i Sekken. Vi har krævt undersökning av bunnkrav. Dialog med Havforskningsinstituttet. Filtreerande organismer är helt nytt i Norge. En vägledning ska tas fram. Det kommer söknader i flere fylke nu om tunikater.
- Kalnes videregående "Fiske och Fangst – Den blå veien". De tar gärna in svenska ungdomar. Sprid gärna. Tips: se den fine filmen om Blått naturbruk. [Naturbruk - Yrkesrettet eller studieforbereidende - Kalnes videregående skole](#)
- Stillehavsøster, ett projekt i slutfasen. Hur bruka det i en cirkulär modell, i stället för att bli ett avfall
- Ny matstrategi i Østfold fylkeskommune, där också blå mat kommer att ingå.
- God jorhelse, ett viktigt tiltak för att redusera avrinning från jordbruket. Planerar att lysa ut medel. Østfold fk är partner i en EU-sökning "Regenerate" vars mål är att styrka arbetet med jordhelse i hele Østlandområdet.
- Landbaserat oppdrettsalegg i Fredrikstad, Fredrikstad Seafood gick över från laks till Yellow tailed Kingfish.
- ESBO-sak fra Sverige. Planering av vindparkshamn i Kålvik vid Strömstad. Planerna presenterade för Østfold fylkeskommune av Strömstad kommun.

Västra Götalandsregionen

- Prioriterade områden i den regionala utvecklingsstrategin; Fiskeri och vattenbruk, Sjöfart och marin teknik, Marin utbildning, forskning och innovation, Kunskapspridning om havet -Västerhavsveckan, Science center och Vetenskapsfestivalen.
- Aktuella frågeställningar; Handlingsplan för mer mat av pelagiskt fiske, med större fokus på mottagning och beredning av fångster i Sverige. Samt Havsvindparker avgörande och har en nyckelroll i energimixen för att klara energiomställningen.

Länsstyrelsen

- Vattenbruksgrupp på Länsstyrelsen, utvecklar beredningen av tillstånd internt, mål att bli mer möjliggörande
- One Stop myndighetsshop (presenterat i maj): problem med vissa berörda myndigheter som inte medverkar, osäker framtid främst på grund av Jordbruksverket.
- Vindkraft till havs, en stor park fått tillstånd av regeringen utanför södra Bohuslän, Poseidon 5,5 TWh. Yttrat sig även om Mareld norr därom. Håller på med Västvind utanför Göteborg.
- Havsplan för västerhavet, ny på gång, utökat antal energiområden för att nå målen som regeringen satt upp. Havs- och vattenmyndigheten har tagit bort Mareld efter att vi yttrat oss positivt till regeringen. Fortur för yrkesfisket i stället.
- Rapport om konsekvenser för fisket i länet av havsvind. Skickas till regeringen i dag eller i morgon. Efterlyser styrmedel för kompensation. Bedömer att nuvarande upplägg inte är tillräckligt.

Utbyte av kunskap

5. Even Moland, PhD Institute of Marine Research, Flødevigen Marine Research Station gav en insikt av miljötillståndet i Skagerrak förr och nu. Generell trend är vikande fiskerilandningar Skagerrak och en ökande andel räkor. Fisketrycket ökar och samtidigt som behov av vern för att säkra återväxten av fiskbestånden måste till. Inom Nordiska ministerrådet finns ett samarbete mellan Danmark, Norge och Sverige kring förbättring av miljösituationen i de nordiska hav- och kustområdena – med fokus på Skagerrak (SAMSKAG). Samarbetet fokuserar på effektiva marina skyddsområden, kunskapsbygge av havsbaserad vindkrafts påverkan på ekosystemen samt behovet av ”connectivity” (sammanhängande korridorer), allt för att skapa sunda, motståndskraftiga och produktiva ekosystem.

Alla medverkande i PFS fick sedan Even Molands bok – ”En sjanse i havet”.

6. Håvard Hornnæs, Statsforvalteren i Østfold, Buskerud, Oslo og Akershus berättade om den norska regeringens övergripande handlingsplan ”Helhetlig tiltaksplan for Oslofjorden”. Oslofjorden har varit rik på fisk,

till och med finnval (fenval) har fångats utanför Tönsberg. Idag är den nästan tom på fisk och det finns tydliga tecken på både övergödning, miljögifter och pålagring av sediment från landavrinning. Helhetlig tiltaksplan for Oslofjorden tar fokus på sju insatsområden; Redusere utslipp fra kommunalt avløp og avløp i spredt bebyggelse, Redusere arealavrenning fra jordbruket, Redusere tilførsler av miljøgifter og marin forsøpling, Ivareta sårbare arter, naturtyper og kulturminner, Restaurering av naturverdie, Friluftsliv samt Tverrgående tiltak for en helhetlig forvaltning av Oslofjorden. Avstämning av arbeidet i årliga statusrapporter!

7. Bjørn Winther Johansen, Hvaler kommune orienterade oss i prosjektet Marin Næringsutveckling i Østfold og Follo, och vill samtidigt att vi løfter næringsgrunnlaget i Skagerrak som en god balanse i dialogen om miljø og vern, i ett friskt och produktivt Skagerrak. Prosjektet tar sitt avstamp i det tidigare genomförda projektet i Svinesundskommitténs och Østfold fylkeskommunes regi - Marint Gränsforum Skagerrak och de goda resultat och erfaringer som gjordes där och i nærings- og kunnskapsunderlag i Mulighetskartlegging for kystbaserte næringer i Østfold. Prosjektet fokuserar på; En felles plan for kystbasert næringsutvikling mellom Akershus og Østfold fk, Slutføre et egnetskart i i samarbeid med Akershus og Østfold fk, Arbeide videre med et bedrifts- og kunnskapsnettverk for marine næringer, Stimulere till ny marin næringsverksamhet basert på marine ressurser, Udnyttelse av Stillehavsøsters både till mat og industrielle formål samt Etablering av en marin nyttehave på Hvaler. Upparbetat nätverk på svensk sida ska kopplas på prosjektet.
8. Linnéa Sjögren, Svinesundskommittén och företagare Catxalot berättade om en ny satsning på att öka användandet av hållbar blå sjömat i turismen. Satsningen görs inom Interreg-projektet Besöksnäring 2.0 som Svinesundskommittén och Visit Østfold driver. Under februari-mars 2025 ska kockar erbjudas utbildningstillfällen i hur man använder den nya sjömaten i matlagning och till gäster. I mars-april ska även guider utbildas.

Dialog

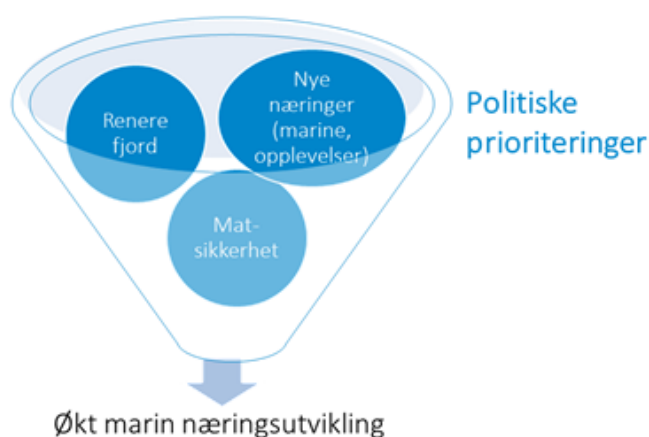
9. Bjørn Horten och Janne Buhaug från Buskerud fylkeskommune gav en introduktion till dagens workshop och kort sammanfattning av

genomförda mulighetskartläggningar som underlag och introduktion till dagens workshop.

10. Janne Buhaug inledde workshopen med att alla deltagare fick svara på tre frågor: 1) vilka prioriteringar som är viktigast för arbetet med blå näringsutveckling; 2) vilka de största barriärerna är för ökad marin näringsutveckling; 3) vilka är de viktigaste möjligheterna för ökad marin näringslivsutveckling.

Janne Buhaug summerade ordmolnen som skapade på bilden nedan. Därefter delades gruppen upp i grupper för samtal om ämnet.

Barrierer	Muligheter	Tiltak
<ul style="list-style-type: none">• For lite kunnskap og kompetanse• Tilgang på finansiering• Ikke tilpasset regelverk• Konkurrans om areal• Lite samarbeid• Negative miljøkonsekvenser	<ul style="list-style-type: none">• Opplevelser og lokalmat• Gründere• Grensesamarbeid• Holde på næringsarealer• Styrke fiskebestandene• Selvforsyning• Nya akvakultur-arter• Friluftsliv	<ul style="list-style-type: none">• Næringsutvikling inn i Tiltaksplan Oslofjorden• Spre kunnskap, kompetanse, forståelse• Lage grunnlag for politikernes videre påvirkning – påvirke nasjonal politikk• Drøfte konflikt verdiskaping/natur• Pådriver for modernisert regelverk• Etablere piloter, eks marine nyttehaver• Bedre utnyttelsen av LUR-arter• Mer turisme og havbeite• Involvere oss i alternative havner• Lage kunnskapsgrunnlag, kartlegging bunnforhold mm• SAMARBEID FOR MER KRAFT

Finansiering (partnerorganisasjoner & Länstyrelsen)

11. Politiskt Forum Skagerrak (PFS) beslutar

- Att ställa sig positiva till Interreg-projektet Potensial Skagerrak.
- Att använda medlemsavgiften till Politiskt Forum Skagerrak som medfinansiering i projektet Potensial Skagerrak.

Cecilia Nilsson informerade om att Svinesundskomiteen, Vestfold fylkeskommune, Västra Götalandsregionen og Østfold fylkeskommune søkte på kort varsel til Interreg Sverige-Norge-programmet den 15. september 2024 om 351 937 euro i Interreg-finansiering till projektet Potensial Skagerrak. Projektets mål är att stärka folkvalda politikernas samarbete kring Skagerrak som en gränsöverskridande resurs genom att utveckla strukturer som stärker samarbetsförmågan och den institutionella kapaciteten i det nystartade Politiskt Forum Skagerrak (PFS). I tillegg til basvirksomhet i PFS, finansierer prosjektet gjennomføringen av en større potensialstudie, workshops og en Skagerrak-konferanse 2027, eventuelt også marine kunnskapsdager for politikere efter år 2027 då SCI-projektet tagit slut. Lars Nejstgaard beskrev tänkt innehåll för en större potentialstudien om Skagerraks ekonomiska betydelse inom de fem näringslivssektorer; Havsbaserad energi, Shipping, Yrkesfiske, Vattenbruk samt Turism.

På denna punkt återrapporterade Cecilia även med anledning av beslut tagna av PFS den 8 maj 2024. De norska fylkeskommunerna har i augusti fått förslag om att fördela medlemsavgiften till PFS på 60 000 kronor per fylke. De har också fått förslag om att ta en administrativ avgörelse om att medfinansiera Interreg-projektet Skandinaviska Cirkulära Industriparker (SCI-projektet) med 23 630 kronor per år.

12. Lars Nejstgaard informerade om den kommande Marina kunskapsdagarna på Tjärnö marina laboratorium den 3-4 december.
13. Lars Nejstgaard informerade om att en Skagerrakkonferens planeras till hösten 2025. Information *Lars Nejstgaard*
14. Fråga om nästa Politiskt Forum Skagerrak ska vara fysiskt eller digitalt?
 - Beslut. Nästa PFS våren 2025, ett fysiskt möte. Processledaren i samarbete med arbetsgruppen arbetar vidare med datum och plats.
15. Övriga frågor. Inget anmält.
16. Mötesordförande Dag N. Christoffersen avslutar mötet